

วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 20 ฉบับที่ 3 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2567

แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน

สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

GUIDELINES FOR ACADEMIC ADMINISTRATION OF PRIVATE SCHOOLS

AFFILIATED WITH CHONBURI PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

รัตนาพร อนันต์ประดิษฐ์*, สรรเสริญ หุ่นแสน, ดาวประกาย ระโส

Ratanapron Ananpradit*, Sunsuen Hunsuen, Daoprakai Raso

หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Master of Education Program, Educational Administration, Faculty of Master of Education,

Rajabhat Rajanagarindra University

*Corresponding Author e-Mail: rattanapronjane28@gmail.com

(Received: 2024, January 25; Revised: 2024, March 12; Accepted: 2024, March 15)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 196 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนและผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 10 คน ด้วยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคำนวณทางสถิติด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารงานวิชาการ; สถานศึกษาเอกชน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study 1) the condition of private schools' academic administration under Chonburi provincial education office; and 2) development guidelines of private schools' academic administration under Chonburi provincial education office. The quantitative sample selected using multi-stage sampling method was 196 school administrators and teachers who responded to a questionnaire regarding status and the condition of private schools' academic administration. The qualitative research sample consisted of ten consultants chosen using a purposive sampling method. The instruments used to collect data were a questionnaire and focus group discussion. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, standard deviation, and content analysis.

The research results were found as follows: 1) The current academic administration of private schools was at a high level in all aspects. When each aspect was considered, it was discovered that research was designed to improve the quality of education at educational institutions. It had the highest average, followed by measuring, assessing, and transferring academic outcomes, developing the learning process, and developing the educational institution's curriculum. The lowest average was in educational supervision. 2) The guidelines for academic administration of private schools under Chonburi provincial education office included research for educational quality development, educational supervision, learning process development, school curriculum development, and measurement, evaluation, and transfer of learning outcomes.

Keywords: Guidelines of Academic Administration; Private Schools

บทนำ

การจัดการศึกษาในประเทศไทย ในส่วนของภาคเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดการได้หรือจัดการได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัด ด้านทรัพยากรของรัฐบาล ในปีการศึกษา 2542 เป็นต้นมา เอกชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน ร้อยละ 15 และมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งบทบัญญัติทางกฎหมายนั้นเอื้อต่อการให้ภาคเอกชนมาลงทุนด้านการศึกษาก็เห็นได้จากมาตรา 43-46 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565, หน้า 39-42) ได้

กำหนดเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนไว้เป็นการเฉพาะโดยให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคลมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษารัฐต้องให้การสนับสนุนทางด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี และสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ทางการศึกษาของเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งสร้างเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข และให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2565, หน้า 78-82)

การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาถือเป็นหัวใจสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพการเรียนการสอนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนต้องรับผิดชอบเพราะหน้าที่สถานศึกษาทุกแห่งคือ การจัดการด้านวิชาการซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากที่สุดโรงเรียนที่บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสนใจในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานการศึกษา ซึ่งปัจจุบันมีการวัดคุณภาพของผู้เรียนด้านวิชาการโดยการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานนี้เป็นตัวชี้วัดถึงประสิทธิภาพการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาได้ซึ่งเกิดจากผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความร่วมมือครู กระตุ้นครู เตือนครู ให้คำแนะนำครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน คุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ ก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการของสถานศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิภาพให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ (สุกัญญา แซ่มซ้อย, 2566ก, หน้า 46) ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 57) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่สำคัญที่สุดในการบริหารงานของสถานศึกษา นอกจากนั้นงานวิชาการยังเป็นงานส่วนใหญที่สุดของระบบงานวิชาการเป็นศูนย์กลางของสถานศึกษาครอบคลุมสถานศึกษาทั้งระบบและจัดลำดับความสำคัญของงานวิชาการไว้เป็นอันดับแรกของงานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ดังนั้นคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนพิจารณาได้จากความสำเร็จของงานวิชาการ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี มีผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและข้อมูลแนวทางการพัฒนาของสถานศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินงานของสถานศึกษาจากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2565 พบว่าปัญหาด้านการบริหารงานวิชาการคือ หลักสูตรมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมตลอดเวลาทำให้ผู้เรียนขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยเสริมการเรียนการสอนมีไม่เพียงพอต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารขาดความรู้ความชำนาญในงานด้านวิชาการ การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การวัดผล

ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนทำให้ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี, ออนไลน์, 2565)

ด้วยเหตุผลข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และตระหนักถึงความสำคัญของงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการ แนวโน้มของปัญหาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไข ต้องเอาใจใส่อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ แม้ว่าปัจจุบันจะมีการดำเนินการแก้ไข โดยใช้การสอนที่หลากหลายรูปแบบแต่ยังคงขาดแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่ชัดเจน และสามารถนำสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจทำการศึกษาวิจัยแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาด้านการบริหารวิชาการและเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

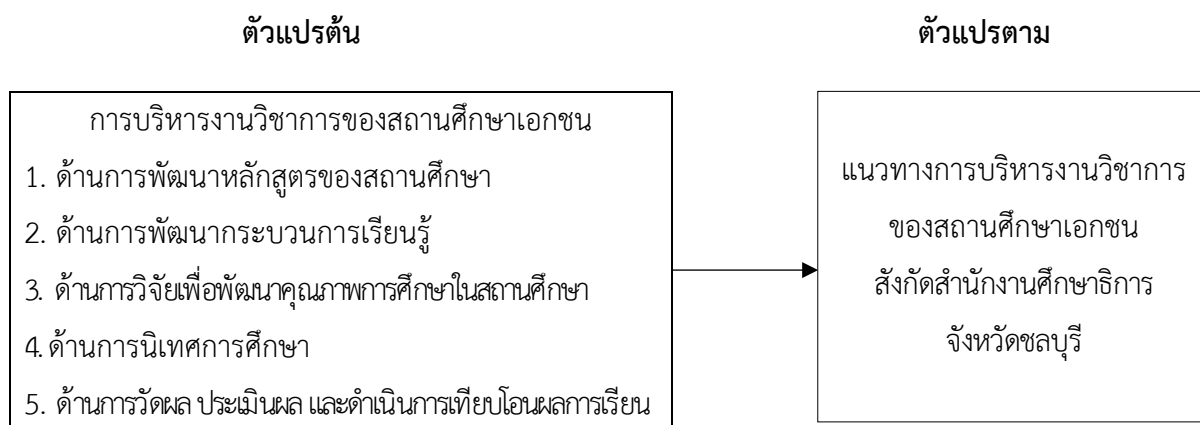
1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี คือการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รวมทั้งสิ้น 388 คน กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 196 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสัดส่วนของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) และผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รองศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 10 คน เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 42 ข้อ

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี จำนวน 6 ข้อ ด้วยการสนทนากลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี จำนวน 196 คน ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ.2566 ส่งผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Form และตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี โดยการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลด้วยการสัมภาษณ์แบบพบหน้ากัน วันที่ 25 ตุลาคม พ.ศ.2566

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 1) ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2560, หน้า 103) ดังนี้ 4.51-5.00 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.51-4.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก 2.51-3.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง 1.51-2.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย 1.00-1.50 หมายถึงแนวทางการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด และ 2) ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analyze)

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 66.30 อายุไม่เกิน 25 ปี ร้อยละ 28.60 วุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 94.40 ตำแหน่งครูในสถานศึกษา ร้อยละ 96.40 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.90

2. **สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี**

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน	n=196		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.38	0.43	มาก	4
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.38	0.44	มาก	3

การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน	n=196		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	SD		
3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	4.39	0.47	มาก	1
4. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.38	0.49	มาก	2
5. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	4.35	0.42	มาก	5
รวม	4.38	0.40	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าระดับของแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี ทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.38$, $SD=0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกรายการ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.39$, $SD=0.47$) มากที่สุด รองลงมาด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X}=4.38$, $SD=0.49$) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.38$, $SD=0.44$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับสุดท้ายคือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X}=4.35$, $SD=0.42$)

3. ผลการสนทนากลุ่มการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี 5 ด้าน มีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี รองศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี และผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี สรุปได้ดังนี้

ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูดำเนินการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูและสถานศึกษา มีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เข้าใจของครูในการทำวิจัย มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมชี้แจงครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนมีการจัดและส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมรับผิดชอบในโครงการวิจัยของโรงเรียน

ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่าผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดชี้แจงกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน มีการสังเกตการปฏิบัติงานของครู สนับสนุนการนิเทศการสอนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางแก่ผู้รับการนิเทศ มีคู่มือการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาทำความเข้าใจ มีรูปแบบการนิเทศเชิงประจักษ์

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารควรมีการวางแผนและร่วมแก้ไขการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐาน สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการวางแผนงานวิชาการ อย่างเป็นระบบ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมีเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน มีการนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตร นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข โดยอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดปฏิทินงานเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ส่งมอบผลการเรียนให้ทันตามเวลาที่กำหนด มุ่งเน้นการทดสอบความรู้ความสามารถ มีการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมาย มีการใช้เครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายมากขึ้นมีความยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี พบว่าในภาพรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาเอกชนควรมีการวางแผนงานด้านวิชาการ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นหลัก สถานศึกษาไม่เผยแพร่รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาสู่สาธารณชน ไม่ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเพิ่มทักษะงานด้านวิชาการ ไม่พัฒนาปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลการเรียน การวิจัยในชั้นเรียน การนิเทศการสอน การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา และการประกันคุณภาพมีภาระงานการบริหารงานหลายฝ่าย มีงานด้านเอกสารทางวิชาการที่รับผิดชอบเพิ่มมากขึ้น และขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการทำงาน และแนวทางในการดำเนินงานด้านวิชาการ สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2566ข, หน้า 46) ได้กล่าวว่างานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ พัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการวัดผล และประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ชลบุรี พบว่ามี 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรสนับสนุนให้ครูจัดทำงานวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และสถานศึกษา มีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาความไม่เข้าใจของครูในการทำวิจัย มีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน มีการประชุมชี้แจงครูเพื่อให้ทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และบทบาทที่ครูต้องทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับ อภิษฎา สังกะคำ และธรินธร นามวรรณ (2564, หน้า 95) ได้กล่าวว่าโรงเรียนมีงานวิจัยการบริหารจัดการ มีการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน การเผยแพร่ผลการวิจัยผลการพัฒนาเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนให้กับโรงเรียน บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นได้รับทราบ และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยและวางแผนการทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

ด้านการนิเทศการศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรกำหนดปฏิทินการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้รับการนิเทศจากหน่วยงานต้นสังกัดมีการสังเกตการปฏิบัติงานของครู สนับสนุนการนิเทศการสอน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์อย่างเป็นกัลยาณมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ให้คำแนะนำช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทาง มีคู่มือการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศได้ศึกษาทำความเข้าใจ มีรูปแบบการนิเทศเชิงประจักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศการศึกษาเป็นการติดตามกระบวนการเรียนการสอนในขณะที่ครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่สอนจริง ดำเนินการนิเทศโดยผู้บริหารหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมายด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นกัลยาณมิตรและมีความยุติธรรม ควรให้ความเห็นหรือคำแนะนำตามหลักการนิเทศเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปรึกษา สอดคล้องกับ สุวรรณา สุธัฒมา, ศุภชัย ทวี และสาธิต ทรัพย์รวงทอง (2564, หน้า163) ได้กล่าวว่าสถานศึกษาควรประชุมวางแผนการจัดทำแผนการนิเทศการศึกษา โดยให้ชุมชนและผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำเครื่องมือและปฏิทินการนิเทศการศึกษา และดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตรในรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กในกลุ่มโรงเรียน และควรส่งเสริมให้ครูนิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร การนำผลการนิเทศมาอภิปรายหาข้อสรุป เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรมีการวางแผน ร่วมแก้ไขการจัดการเรียนรู้ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย ยืดหยุ่น เน้นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา อาจเนื่องมาจากกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบและหลายช่องทาง โดยเฉพาะทางสื่อออนไลน์ซึ่งมีบทบาทต่อการเรียนรู้

ของผู้เรียนเป็นอย่างมากทำให้สถานศึกษาต้องมีการพัฒนาสัญญาณอินเทอร์เน็ต ครูผู้สอนต้องมีการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนอาจปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการบรรยายเป็นรูปธรรม คลิปวิดีโอสาธิตการทดลองการค้นคว้าหาข้อมูลจากสื่อออนไลน์ทันทีที่มีประเด็นสงสัยในห้องเรียน และการทดสอบออนไลน์ซึ่งทำให้กระบวนการเรียนรู้มีความน่าสนใจมากขึ้น สอดคล้องกับ อาคม ยุพานิชย์ และสุรางคณา มัณยานนท์ (2565, หน้า 146) ได้กล่าวว่าควรให้ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนทำการเรียนการสอนโดยการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้เพื่อให้เกิดความหลากหลายมากขึ้นและผู้บริหารควรส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกัน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็น Best Practice ภายในโรงเรียน

ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน คือ ควรมีการวางแผนงานวิชาการอย่างเป็นระบบ จัดทำโครงสร้างหลักสูตร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรมีเป้าหมายการพัฒนาหลักสูตรที่ชัดเจน มีการนิเทศการใช้หลักสูตร ติดตาม ประเมินผล การใช้หลักสูตร นำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข โดยอิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ และรายละเอียดต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาต้องจัดกระทำปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นใหม่อิงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2563, หน้า 142) ได้กล่าวว่าควรมีการติดตาม ดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับ ดูแลคุณภาพนั้นมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน มีแนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนคือ ควรสนับสนุนให้ครูปฏิบัติตามคู่มือการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 มีการกำหนดปฏิทินงานเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวัดผล ประเมินผล ส่งมอบผลการเรียนให้ทันตามเวลาที่กำหนด มุ่งเน้นการทดสอบความรู้ความสามารถ มีการประเมินผลตามสภาพจริงของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลายสอดคล้องกับเป้าหมาย มีการใช้เครื่องมือการวัดผลที่หลากหลายมากขึ้น มีความยืดหยุ่นตามความแตกต่างของผู้เรียน อาจเนื่องมาจากการวัดผลประเมินผลมีความสำคัญมากเพราะเป็นข้อมูลที่แสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนควรเป็นไปอย่างเป็นระบบมีการทดสอบความรู้ความสามารถของผู้เรียนแล้วนำผลที่ได้จากการวัดมาตัดสินแล้วสรุปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และยังสามารถนำผลที่ได้ไปเทียบเมื่อมีการย้ายหรือโอนไปต่างสถานศึกษา สอดคล้องกับ วรชาติ นามบุตร ศุภธนฤกษ์ ยอดสละ และทรงเดช สอนใจ (2565, หน้า 1291) ได้กล่าวว่าสถานศึกษากำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับ การวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในวางแผน และกำหนดนโยบายของสถานศึกษาด้าน

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เนื่องจากผู้บริหารมีความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรมีการใช้กระบวนการวิจัยเพื่อค้นคว้าเทคนิควิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับเนื้อหา การเรียนรู้และระดับชั้นของผู้เรียน มีความต้องการจำเป็นลำดับแรก
2. ควรมีการกำหนดการนิเทศในสถานศึกษาอย่างชัดเจน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ควรมีการ สนับสนุน เสริมสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้สอน
3. ควรมีจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกันจนจบรายวิชา ที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ จริง
4. ควรจัดกระทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียนกับ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ควรมีการวัดผล ประเมินผลที่หลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตร แกนกลาง ส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนสังกัดอื่น และมีการวิเคราะห์ แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชนจากโรงเรียนที่มีการบริหารงานวิชาการที่มีแนวทางเป็น ประโยชน์และเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 1) พ.ศ.2542 แก้ไขฉบับเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่** (พิมพ์ครั้งที่10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2563). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มินิ เซอร์วิส ซัพพลาย.
- วรชาติ นามบุตร ศุภธนภุช ยอดสละ และทรงเดช สอนใจ. (2565). แนวทางการพัฒนาการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์. **วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์**, 7(2), หน้า 1291-1295.

ศุภวรรณ สุธัมมา, ศุภชัย ทวี และสาธิต ทรัพย์รวงทอง. แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 4(2),
หน้า 163-166.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2566ก). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุกัญญา แซ่ม้อย. (2566ข). *การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคพลิกผัน*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2565). *การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัด
การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน.

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี
งบประมาณ พ.ศ.2565* (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: [https://cbipeo.moe.go.th/wp-
content/uploads/2023/04/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ-65.pdf](https://cbipeo.moe.go.th/wp-content/uploads/2023/04/รายงานผลการดำเนินงานตามแผนฯ-65.pdf). [2565, 22 สิงหาคม].

อาคม ยุพานิชย์ และสุรางคนา มัณยานนท์. (2565). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. *วารสารวิทยาการจัดการ*, 2(1),
หน้า 146-150.

อภิขญา สังกะคำ และธรินทร นามวรรณ. (2564). แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการสู่การเป็นโรงเรียน
คุณภาพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. *วารสารพุทธปรัชญา
วิวัฒน์*, 5(2), หน้า 95-101.

อริสราภรณ์ แสงเพชร และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ. แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 7. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*,
12(1), หน้า 195-200.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities.
Educational and Psychological Measurement, 30(3), pp. 607-610.